

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Основне академске студије историје
Назив предмета: УВОД У ЕКОЛОШКУ ИСТОРИЈУ
Наставник/наставници: Јелена Мргић
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Врло солидно знање енглеског језика које омогућава разумевање и коришћење научне литературе у сврху истраживања и даљег усавршавања. Познавање физичке географије Европе и ширег просторног оквира. Обученост у коришћењу Microsoft Office пакета, креирању PowerPoint презентација, и писање завршног семинарског рада. Дигитална писменост – оспособљеност за критичко претраживање и коришћење адекватних научних база података на WWW.
Циљ предмета: Стицање искуства у интензивном интелектуалном раду, читање – разумевање – постављање нових питања – развој индивидуалних интересовања – охрабривање радозналости и самосталности у тражењу и претраживању извора и литературе, каталошки и дигитално. Стицање вештина записивања избора најважнијих података са предавања и из прочитане литературе, и њихово организовање у смислене целине, развијање вештине писања и презентовања сопствених размишљања, идеја, питања. Неговање академске честитости и снажно подстицање индивидуалних интересовања сваког студента, уз помоћ и подршку предавача.
Исход предмета: Студенти развијају свест о процесима интеракција Друштва/Културе са Природом/природним окружењем, и кроз бројне теме и различите приступе, стичу већи ниво еколошке свести која их повратно подстиче да развијају критичко мишљење о савременом свету и његовим еколошким проблемима, као и да свакодневно дају сопствене доприносе у циљу бољег учовања, реаговања и прилагођавања променама у животној средини.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Еколошка историја (<i>environmental history</i>) комбинује критички метод историјских наука у проучавању дуготрајних процеса интеракције различитих култура у различитим животним срединама, и приступа се са позиција историјске географије која је одувек у себи имала и еколошко усмерење. Ле Гофов „дуги средњи век“, Ладиријево „безмоторно“ друштво односи се на читав преиндустријски период – од краја антике до Индустријске револуције, током кога је скоро девет десетина становништва било ангажовано у производњи хране, и животу ван урбанизованих средина. Полазећи од резултата досадашњих истраживања у националној историјској географији и еколошкој историји (М. Благојевић, С. Мишић, Ј. Мргић), предмет ће обухватити друге културе и народе широм Европе, учовавајући сличности и разлике. Нека од главних питања која ће бити разматрана су: шта је природна средина и зашто је битно поставити је у друштвено-културни и историјски контекст? Како се појам Природе мењао кроз друштвено-историјске епохе, и чиме су условљене те промене? Какви концепти претходе различитим деловањима, интервенцијама у природној средини? Какве су последице тих деловања? Како су друштва формулисала шта су њихови природни ресурси (богатства), и како су их законски третирали? Шта су природне катастрофе и који су механизми адаптације и реаговања постојали да се оне избегну и/или да се ублаже последице? Шта су климатске промене и како су људи преиндустријског времена доживљавали и суочавали се са њима? Да ли је и на којим просторима преиндустријска привреда била одржива? Који су били еколошки проблеми преиндустријског доба? Како су ова питања и процеси релевантни за савремене појаве и догађаје, и на основу чега се врши процењивање?
Литература А) <i>Обавезна:</i> - Ј. Мргић, <i>Zemlja i ljudi – iz istorije životne sredine zapadnog Balkana</i> , Београд 2013. стр. 129–153 = хеуристичка база: списак међународних организација и институција, дигиталних база података, извора и литературе за еколошку историју. Б) <i>Изборна литература:</i> - М. Благојевић, <i>Земљорадња у средњовековној Србији</i> , Београд 2004, 2. издање. - М. Благојевић, <i>Земљораднички закон – средњовековни рукопис</i> , Београд – САНУ 2007.

- М. Благојевић, Средњовековни забел, ИЧ 14-15 (1966), 1–17.
- М. Благојевић, Планине и пашњаци у средњовековној Србији, ИГ 2-3 (1966), 2-95.
- М. Благојевић, Човек и природна средина, у: Споменица академика Милоша Благојевића, ур. С. Мишић, Београд 2015.
- Ј. Мргић, Историја животне средине (environmental history) у делима Милоша Благојевића, на и.м., 52–60.
- С. Мишић, Српско средњовековно село, Београд 2019.
- С. Мишић, Дубраве у средњовековној Србији, БИГ 3 (2012) 95–103.
- Ј. Mrgić, *Something old, something new – Historical geography and Environmental history discourse in Serbia*, in: *Environmentalism in Central and South Eastern Europe: Historical Perspectives*, eds. Hrvoje Petrić and Ivana Žebec Šilj, Lexington Books 2017, str. 77–90.
- Ј. Мргић, Средњовековни човек и природа, у: Приватни живот у српским земљама средњег века 1, ур. С. Марјановић-Душанић – Д. Поповић, Београд 2004, 163–82.
- Ј. Mrgić, *Rocks, Waters, and Bushes – What did the Ragusan Commune Acquire from the Bosnian king Stephan Ostoja in 1399? An Environmental Historical Approach*, in: *Man, Nature and Environment Between the Northern Adriatic and the Eastern Alps in Premodern Times*, eds. P. Štih – Ž. Zwitter, Ljubljana 2014, 102–124.
- Ј. Mrgić, *Landscapes and Settlements of Southeast Europe – Premodern Bosnia and Serbia*, u: *Landscape in Southeastern Europe*, eds. Lena Mirosevic et al., LIT Verlag – Berlin 2018, 1–19.
- Ј. Mrgić, *Intemperate weather in violent times – Narratives from the western Balkans during the Little Ice Age (17th–18th centuries)*, *Cuadernos de Investigación Geográfica* 44 (1) (2018), 137–169.
- R. Hoffmann, *An environmental history of medieval Europe*, Cambridge University Press 2014. - izborna poglavlja.
- Јоханес Кодер, *Византијску свет*, прев. В. Станковић, Београд 2011.
- L. Racz, *The Steppe to Europe – An Environmental history of Hungary in the Traditional Age*, White Horse Press 2013.
- Josephson, Paul et al., *An Environmental History of Russia*, CUP 2008.
- Crosby, Alfred W., *Ecological Imperialism – The Biological Expansion of Europe 900–1900*, CUP 2009, 2nd edition.
- Hoffmann, Richard C., *Homo et Natura, Homo in Natura. Ecological Perspectives on the European Middle Ages*, in: *Engaging with Nature: Essays on the Natural World in Medieval and Early Modern Europe*, eds. Barbara A. Hanawalt – Lisa J. Kiser, University of Notre Dame Press 2008, 11–38.
- Stoll, Mark R. (ed.), *Northern Europe – An Environmental History*, ABC Clio 2005.
- *Ecologies and Economies in Medieval and Early Modern Europe. Studies in Environmental History for Richard C. Hoffmann*, ed. Scott G. Bruce, Brill – Leiden 2010.
- Mintz, S. W. – Chr. M. Du Bois, *The Anthropology of Food and Eating*, *Annual Review of Anthropology* 31 (2002), 99–119.
- Harris, William V. (ed.), *Rethinking the Mediterranean*, Oxford University Press 2005.
- Zachariadou, Elizabeth (ed.), *Natural Disasters in the Ottoman Empire*, Rethymno 1999.
- Worster, Donald, *The Wealth of Nature – Environmental History and Ecological Imagination*, Oxford University Press 1994.
- *Byzantine Garden Culture*, A. Littlewood – H. Maguire – J. Wolschke-Bulmahn (eds.), Dumbarton Oaks – Washington D.C. 2002.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2	Практична настава: 2
------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

Методe извођења наставе
предавања и вежбе, консултативна настава

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања – дискусије на часу, белешке из извора и литературе	20	писмени испит	
практична настава		усмени испит	50
колоквијум-и		.....	
семинар-и	30		